

Kdo neskáče, není Čech – tentokrát sžíravě

Jiří P. Kříž

Dlouho očekávaná inscenace Gottlandu Poláka Mariusze Szczygiela z dílny Jana Mikuláška a Marka Pivovara v Národním divadle moravskoslezském v Ostravě má čtvrtéční premiéru za sebou. Ne nadarmo jej autoři inscenace opatřili provokativním podtitulem „Kdo neskáče, není Čech!“.

Traduje se u nás, hlavně poté, co právníci Karla Gotta se snažili žalovat autora za odcizení názvu muzea Zlatého slavíka a usilovali o zákaz uvedení knížky na trh, že Gottland je sžíravou, sarkastickou dehonestací nejenom národního umělce, ale češství vůbec.

Ostravská inscenace v Divadle Jiřího Myrona ale potvrdila fakt, že Szczygiel Čechy spíš obdivuje. Dokonce uvažuje o tom, žít v Česku, kde se člověk už dávno nemusí bát prozradit například, že je ateista nebo homosexuál, což se v Polsku rovná sebevraždě. Pivovar přiznal, že se při psaní hry náramně bavili, přesto vyznívají na jevišti epizody spíš palčivé.

Ano, Gottland akcentuje rozpor. Třeba Švejk je za umění prožit se válkou a monarchií považován za národní ikonu, zatímco táž filozofie u Vondráčkové nebo u Gotta je částí intelektuálů považována za produkt kolaborantství s normalizací.

Gottland je palčivou exkurzí do novodobých českých dějin. Na jevišti defiluje na první pohled nesourodá směs: Bafové, Lída Baarová, Otakar Vávra, Milouša Jakeš, Jan Procházka, Klausův mluvčí a samozřejmě Gott, Vondráčková, Kubišová, Korn... Velkolepé sousoší stateč-

Foto PRAVO – JIŘÍ P. KRÍŽ

Pavel Liška a Anna Cónová jako Joseph a Magda Goebbelsovi.

nosti, postojů, přízpusobivosti, ohebnosti – až po to čecháčkovské „Kdo neskáče, není Čech!“.

Diváci se baví, Mikulášek problémy odlehčuje. Přesto při některých kapitolách Gottlandu mrazí: Bafované, Baarová, zničení Jana Procházky, Anticharta, deziluze a sebeupálení Zdeňka Adamce u Muzea, soudní spor Vondráčková–Kubišová...

Formálně je Mikuláškův Gottland příbuzný s jeho znamenitou Korespondencí V + W v brněnské Redutě – aspiruje na inscenaci roku 2010. Je ale roztěkanější, emočně méně exponovaný. Na premiéře chyběla sevřenost a někteří herci dost plávali v textu.

Aniž autoři inscenace polemizují se soupeřnými přímo, stavi Gottland a jeho nemilosrdný národní striptýz do protikladu se-

lankám ventilovaným v Pelšicích nebo v Musíme si pomáhat, kde má člověk občas chuť rozkřičet se v hledišti jako ten divák z Těšan na Maryše: „Ale tak to přece nebolo!“ Vezměte jed na to, že jak se v Gottlandu ventiluje, tak to opravdu bylo.

V Praze chystají premiéru vlastní dramatisace Gottlandu Dodo Gombár a Petr Štindl. K svátku Josefa Švejka, tedy 19. března.

Mariusz Szczygiel: Gottland – Kdo neskáče, není Čech!

Dramatisace (s Markem Pivovarem), režie, hudba a výběr hudby Jan Mikulášek, scéna a kostýmy Marek Čpín. Česká premiéra 20. ledna v Divadle Jiřího Myrona v Ostravě.